

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. M. Lipovského a sudcov JUDr. Štefana Sekelského a JUDr. Jany Serbovej v trestnej veci obvineného **Ing. I. P. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny** podľa § 296 Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí 22. apríla 2010 v Bratislave sťažnosť obvineného Ing. I. P., ktorú podal proti uzneseniu sudkyne pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 8. apríla 2010, sp. zn. Tp 39/2009 a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného Ing. I. P. **sa z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e :

Sudkyňa pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 8. apríla 2010, sp. zn. Tp 39/2009, rozhodla vo výroku I. tak, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť obvineného Ing. I. P. o prepustenie z väzby na slobodu zamietla.

Vo výroku II. podľa § 80 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku neprijala písomný sľub obvineného.

Vo výroku III. uznesenia podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijala ani ponúknutú peňažnú záruku a vo výroku IV. napadnutého uznesenia podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku zamietla návrh obvineného Ing. I. P. na nahradenie väzby dohľadom mediačného a probačného úradníka.

Rozhodnutie podrobne odôvodnila so záverom, že konkrétnou skutočnosťou odôvodňujúcou väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku je najmä charakter

spáchanej trestnej činnosti, ktorej sa obvinený mal dopúšťať po dlhší čas, čo môže nasvedčovať jeho sklonu k páchaniu majetkovej trestnej činnosti. Konštatovala, že naďalej pretrváva obava, že v prípade prepustenia na slobodu, by mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, mohol by vyvíjať aktivity smerujúce k zakladaniu alebo skupovaniu firiem prostredníctvom iných osôb s cieľom zabezpečiť si neoprávnený majetkový prospech.

Substitučné inštitúty väzby, a to ponúknutý písomný sľub, ponúknutú peňažnú záruku a návrh obvineného na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nepovažovala za spôsobilé nahradiť väzbu, najmä vzhľadom na povahu a rozsah prejednávaného prípadu, jeho vysokú organizovanosť, osobu obvineného ako i výšku spôsobenej škody.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote sťažnosť obvinený, ktorú odôvodnil prostredníctvom obhajcu (č.l. 314 – 317).

Obhajca obvineného JUDr. M. K. v písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že špecializovaný trestný súd pri posudzovaní dôvodov väzby prihliadal na ničím nepodloženú obavu z pokračovania v trestnej činnosti, ktorá obava však nemá základ v procesne vykonanom dokazovaní. Ide len o ničím nepodloženú hypotézu v rovine abstraktnej argumentácie a hypotetických a najmä paušalizovaných úvah na každého obvineného. Ani zo spisového materiálu nevyplývajú také konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver súdu uvedený v napadnutom uznesení. Dôvod väzby je nutné skúmať z hľadiska existencie konkrétnych skutočností, odôvodňujúcich obavu, že obvinený bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Takáto obava však musí byť reálna, opierajúca sa o konkrétnu skutočnosť alebo aspoň o príznaky takéhoto správania. Napadnutému uzneseniu vytyka aj odôvodnenie, ktoré je neprimerane stručné a formalistické a nezodpovedajúce ustanoveniu § 176 ods. 2 Trestného poriadku. Špecializovaný trestný súd veľmi všeobecne odôvodnil aj neprijatie ponúknutého písomného sľubu, ponúknutej peňažnej záruky a zamietnutie návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Samotné konštatovanie, že tieto inštitúty sú nepostačujúce na nahradenie väzby, tieto inštitúty trestného práva bagatelizuje a robí ich prakticky nepoužiteľnými. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku napadnuté uznesenie zrušil a prepustil obvineného Ing. I. P. z väzby na slobodu.

Na základe podanej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosť obvineného Ing. I. P. nie je dôvodná.

Z obsahu predloženého spisového materiálu súd zistil, že obvinený Ing. I. P. bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Košice II zo dňa 21. februára 2009, sp. zn. 0Tp 19/2009, v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 9. marca 2009, sp. zn. 7 Tpo 12/2009, a to z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. Lehota väzby začala plynúť 20. februára 2009.

Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 2009, sp. zn. 6 Tost 14/2009, boli dôvody väzby obvineného zmenené tak, že bol ponechaný vo väzbe len z dôvodov ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 23. novembra 2009, sp. zn. Tp 39/2009, v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2009, sp. zn. 2 Tost 25/2009, bola lehota trvania väzby u obvineného predĺžená do 20. júna 2010.

V posudzovanej veci bolo o väzbe obvineného rozhodované ostatný raz, na základe žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. februára 2010, sp. zn. 3 Tost 4/2010.

Proti obvinenému Ing. I. P. sa vedie trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 296 Tr. zák., obzvlášť závažný zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák., trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zák. a zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zák.

Podľa § 76 ods. 6 Tr. por. celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť

- a/ dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,
- b/ tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,

c/ štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa ods. 7 písm. c/ § 76 Trestného poriadku z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá na prípravné konanie najviac dvadsaťpäť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa trestných sadzieb ustanovených na stíhané skutky, ktorých sa obvinený P. mal dopustiť, ide v prípade trestných činov podľa § 296 Tr. zák. a § 277 ods. 1, ods. 4 Tr. zák. o obzvlášť závažné zločiny. V uvedenom prípade môže teda väzba v prípravnom konaní trvať maximálne dva roky.

Podľa § 71 ods. 1 Tr. por. obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak sú splnené formálne a materiálne podmienky väzby.

Formálne podmienky väzby upravujú procesný postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu a procesných úkonov iných oprávnených osôb.

Po preskúmaní predloženého spisu sťažnostný súd konštatuje, že procesný postup sudkyne pre prípravné konanie pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu bol zákonný a správny.

Materiálnymi podmienkami sa rozumejú hmotnoprávne predpoklady väzby a to, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v spomínanom ostatnom rozhodnutí zo 16. februára 2010, sp. zn. 3 Tost 4/2010, vyslovil názor, že trestné stíhanie obvineného pre skutky uvedené v jednotlivých uzneseniach o vznesení obvinenia považuje za dôvodné, keďže skutky boli spáchané, majú znaky vyššie špecifikovaných trestných činov a existuje aj dôvodné podozrenie, že tieto skutky spáchal, aj spolu s ďalšími obvinenými osobami, obvinený Ing. I. P..

Ďalšou základnou materiálnou podmienkou vzatia obvineného do väzby je existencia niektorého z dôvodov väzby, ak z konania obvineného, alebo z ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že obvinený sa bude správať spôsobom predpokladaným, v danom prípade, v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Trestný poriadok teda podmieňuje možnosť vzatia obvineného do väzby existenciou dôvodnej obavy vyplývajúcej buď z konania obvineného alebo z ďalších konkrétnych skutočností.

Konkrétne skutočnosti zakladajúce dôvod väzby v danej veci vychádzajú zo skutkových okolností, že majetková trestná činnosť mala byť obvineným ako organizátorom páchaná opakovane viacerými skutkami a po pomerne dlhú dobu, mala smerovať k zabezpečeniu finančného prospechu, keď obvinený i jeho manželka, spoluobvinená sú bez príjmu. K tejto konkrétnej skutočnosti pristúpilo i samotné správanie sa obvineného odôvodňujúce obavu, že pokiaľ by bol na slobode, v páchaní trestnej činnosti by mohol pokračovať. Z výpovede jedného zo spoluobvinených, obvineného R. L. z 19. februára 2009 (č.l. 959, 960) okrem iného vyplynulo aj to, že obvinený P. ho nútil, už v čase keď vedel, že jeho činnosť prešetruje polícia, aby vyberal peniaze z účtov. Konkrétne vypovedal, že mu bolo podozrivé, že niektoré osoby kontaktovala polícia, žiadal preto od obvineného P. vysvetlenie a tiež ho žiadal, aby sa s tým skončilo. Ďalej vypovedal, že obvinený P. sa k tomu postavil tak, že prečo by teraz skončil, keď sa to tak dobre rozbehlo a má veľa peňazí. Obvinený L. vypovedal, že aj ostatní sa obávali pokračovať, ale P. chcel, aby to robili ďalej. Uviedol tiež, že od známej V. Š. sa dozvedel, že manželka P. sa mu prostredníctvom nej vyhrážali, že ak nebude pokračovať vo vyberaní účtov, tak môže skončiť na „kolečkách“. Sudkyňa pre prípravné konanie preto na základe znalosti skutkových okolností prípadu a na základe skutočností, ktoré vyplynuli z procesne vykonaného dokazovania ustálila, že je daná reálna obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti. Nejde teda, ako to uvádza obhajoba v dôvodoch sťažnosti, o hypotetické úvahy a abstraktné argumentácie, ale o konkrétne dôkazy odôvodňujúce záver, že väzba u obvineného je ešte aj v tomto štádiu konania opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania. Dôvody väzby u obvineného naďalej trvajú v nezmenenom rozsahu.

V súlade so zákonom postupoval Špecializovaný trestný súd, keď žiadosť obvineného Ing. I. P. o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

Vo vzťahu k výrokom II. – IV. napadnutého uznesenia sťažnosť súd opäť odkazuje na svoje rozhodnutie zo 16. februára 2010, sp. zn. 3 Tost 4/2010, najmä na tú časť, v ktorej konštatoval, že prostriedky ponúknuté obvineným ako náhrada väzby (§ 80 ods. 1 písm. b/, písm. c/, § 81 ods. 1) sú len fakultatívnou možnosťou a nie oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody. Trestný poriadok síce umožňuje využiť tieto inštitúty trestného práva aj v prípade stíhania obvineného pre obzvlášť závažný zločin, avšak len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu.

V prípade záruky a sľubu musí byť splnená spoločná podmienka a to, že sudca pre prípravné konanie považuje záruku alebo sľub za dostatočný s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaného prípadu a sľub alebo záruku prijme. Sudkyňa pre prípravné konanie, najmä s ohľadom na povahu prejednávaného prípadu, jeho rozsah a výšku škody, správne považovala tento inštitút nahradenia väzby za nedostatočný, a preto ho neprijala. Nešlo teda o svojvoľné využitie, resp. nevyužitie týchto substitučných inštitútov spôsobilých nahradiť väzbu, ale dôkladné zváženie na základe povahy, rozsahu prejednávaného prípadu a výšky spôsobenej škody.

Ako už bolo uvedené, obvinený je trestne stíhaný pre obzvlášť závažné zločiny a pre nahradenie väzby inštitútmi uvedenými v ustanovení § 80 a § 81 Trestného poriadku neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti prípadu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje prvostupňové uznesenie za zákonné a správne, preto sťažnosť podanú obvineným Ing. I. P. podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 22. apríla 2010

JUDr. M. L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Vypracovala: JUDr. Jana Serbová

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová